

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7Co/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520200185
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:3520200185.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a členov senátu JUDr. Frederiky Zozulákovej a Mgr. Miloša Greguša, vo veci navrhovateľa (oprávneného): A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. B. E. XX, F., zastúpeného D. G. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. B. E. XX, F. proti povinnému: H. B. nar. XX.XX.XXXX, bytom I. G. E. XXX, zastúpený advokátkou JUDr. Adrianou Ručkayovou, Advokátska kancelária so sídlom Inovecká 8, Nové Mesto nad Váhom, v konaní o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní povinného proti rozsudku Okresného súdu Košice I č.k. 16Pc/12/2020-371 zo dňa 24.11.2021 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zvýšil výživné zo strany povinného na navrhovateľa zo sumy 120 Eur mesačne na 150 Eur mesačne od 17.1.2020 do budúca, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa (I. výrok). Dĺžne výživné za obdobie od 17.1.2020 do 30.11.2021 vo výške 224,55 Eur povolil povinnému splácať v mesačných splátkach po 30 Eur pod následkom straty výhody splátok s tým, že platnosť prvej splátky je po právoplatnosti rozsudku (II. výrok). V prevyšujúcej časti návrh zamietol (III. výrok). Týmto rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Košice I č.k. 21Pc/47/2017-61 zo dňa 29.6.2018 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Košice I č.k. 21Pc/47/2017-67 zo dňa 12.7.2018 (IV. výrok). Nárok na náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov konania nepriznal (V. výrok).

Proti výrokom I., II. a IV. tohto rozsudku podal povinný v zákonnej lehote odvolanie. Povinný žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle § 388 CSP zmenil tak, návrh navrhovateľa zo dňa 17.1.2020 zamietne.

Povinný odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Nesprávne skutkové zistenia a neúplne zistený skutočný stav sa týka záveru súdu, že aktuálne majetkové pomery povinného umožňujú zvýšenie výživného o 30 Eur. Takéto zvýšenie vytvára objektívne nesplniteľný záväzok na strane povinného, v dôsledku čoho napadnuté rozhodnutie vo výroku I. odporuje ustanoveniu § 75 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, a teda je zaťažené procesnou vadou podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Povinný poukázal na to, že v odôvodnení rozhodnutia sa uvádza, že primárnym dôvodom pre zvýšenie výživného na 150 Eur mesačne je diagnostikovanie onkologického ochorenia u navrhovateľa a pokles príjmu matky navrhovateľa. Zhodnotením pomerov súd mal za to, že aktuálne

finančné pomery povinného odôvodňujú zvýšenie výživného o 30 Eur mesačne. S týmto záverom súdu povinný nesúhlasí. Navrhovateľ neprejavuje záujem o kontakt s ním, preto o ochorení syna sa dozvedel až v rámci dokazovania v predmetnom konaní. Ochorenie syna ho mrzí, a ak by to bolo v jeho finančných možnostiach, tak by mu pomohol aj bez súdom stanovenej povinnosti. Povinný má za to, že pri riadnom posúdení jeho majetkových pomerov by aj súd dospel k záveru, že už aj suma 120 Eur mesačne je pre neho likvidačná. Povinný má za to, že nevyhnutné bolo zohľadniť aj to, že na kompenzáciu výdavkov v súvislosti s liečbou navrhovateľa slúži invalidný dôchodok, ktorý bol navrhovateľovi priznaný vo výške 378,30 Eur pre rok 2021. Teda od poslednej zmeny výšky výživného nedošlo len k zvýšeniu životných nákladov navrhovateľa v dôsledku choroby, ale zároveň aj k zvýšeniu jeho príjmu, ktorý má slúžiť na financovanie liečebných nákladov. Tieto skutočnosti však súd prvej inštancie podľa povinného nezohľadnil. Povinný uviedol, že ním vyčíslené životné náklady predstavujú sumu minimálnych a nevyhnutných výdavkov. Mesačné nájomné povinného vo výške 450 Eur predstavuje sumu priemerného nájomného v danom čase a lokalite, na preukázanie čoho povinný predložil s odvolaním aj ponuky realitných kancelárií. Predložené ponuky podľa neho predstavujú najnižšiu kategóriu bývania, ide o nehnuteľnosti bez zariadenia, potrebného vybavenia. Povinný preto nemôže súhlasiť, že výdavky na bývanie sú neprimerané. Povinný zároveň namietal, že súd prvej inštancie nepodrobil testu primeranosti všetky zvýšené výdavky navrhovateľa, ktoré v konaní špecifikoval. Inak by dospel k záveru, že náklady na pohonné hmoty vo výške 100 Eur mesačne sú neprimerané a nadhodnotené. Podľa povinného z uvedenej sumy možno uskutočniť jazdy v rozsahu približne 900 km, čo nemôže zodpovedať mesačným jazdám v meste. Navyše zdravotný stav navrhovateľa ho oprávňuje k bezplatnému využitiu sanitky. Súd však žiadne alternatívy prepravy neskúmal. Povinný namietal, že súd zohľadnil len zvýšené náklady na liečbu, nezohľadnil však jeho novovzniknutý príjem (invalidný dôchodok) a uplatnené náklady navrhovateľa nepodrobil revízií primeranosti. Povinný zároveň poukázal na to, že v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine je súd povinný pri určení výšky výživného prihliadať aj na možnosti a majetkové pomery povinného. Suma výživného by nemala byť pre povinného likvidačná a jej plnenie by nemalo spôsobovať povinnému existenčné problémy. Povinný poukázal na výšku svojho príjmu, ktorá je približne 720 Eur. Jeho nevyhnutné životné náklady predstavujú sumu minimálne 582 Eur (450 Eur nájom, 90 Eur strava, 20 Eur hygienické potreby, 22 Eur paušál na mobilný telefón). Preto, ak bude povinný uhrádzať výživné 150 Eur, jeho mesačný príjem nepokryje ani jeho minimálne mesačné náklady, a to uviedol len najnižšie možné náklady na zabezpečenie životných potrieb. Podľa povinného je zvýšenie výživného na 150 Eur mesačne v rozpore s § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Povinný sa zároveň domnieva, že ním uvedené dôvody odôvodňujú zrušenie vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi, preto povinný v súlade s § 2 ods. 1 CMP, § 64 CMP a § 147 ods. 1 CSP navrhol, aby súd rozhodol samostatným výrokom a vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, naposledy určenú rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 29.6.2018 č.k. 21Pc/47/2017-61 v spojení s opravným uznesením zo dňa 12.7.2018 č.k. 21P/47/2017-67, s účinnosťou odo dňa 16.2.2022 zrušil.

K odvolaniu povinného sa vyjadril navrhovateľ, ktorý má za to, že odvolanie povinného je nedôvodné, navrhol návrh povinného na zrušenie vyživovacej povinnosti zamietnuť a rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Navrhovateľ k tvrdeniu povinného, že jeho finančná situácia mu nedovoľuje uhrádzať výživné vo výške 150 Eur mesačne, uviedol, že povinný uhrádzal do septembra 2020 na účet súdneho exekútora sumu vo výške 120 Eur ako stanovené výživné plus 50 Eur ako dlh na výživnom, t.j. 170 Eur mesačne. Od októbra 2020 uhrádza na účet súdneho exekútora sumu vo výške 150 Eur na základe uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia. Navrhovateľ upozornil, že povinný v odvolaní predložil nerelevantné inzeráty s cenami za prenájom 2-izbových bytov v meste J. K. J. L., pričom on si prenajíma rodinný dom v obci I. G.. K neprimerane vysokému nájomnému navrhovateľ uviedol, že ide o prenájom rodinného domu, ktorý povinný dlhodobo (od roku 2013) obýva spolu s jeho priateľkou, ktorá je zároveň aj vlastníčkou uvedeného domu. Zároveň povinný nepredložil mesačné platby nájomného za celé obdobie trvania zmluvy od 1.10.2020. Zo strany povinného preto dochádza k účelovému zavádzaniu súdu v súvislosti s jeho tvrdenou neschopnosťou uhrádzať výživné vo výške stanovenej napadnutým rozhodnutím. Navrhovateľ zdôraznil, že je v súčasnosti v akútnej onkologickej liečbe, nepretržite od júna 2019 na základe diagnostikovaného ochorenia Hodgkinov lymfóm IV.B štádium- vysoké riziko. Po nariadenej liečbe chemoterapiou a následnej liečbe rádiologickej bol zaznamenaný progres onkologického ochorenia a nariadená ďalšia invazívna liečba. Dňa 25.9.2020 bola realizovaná autológna transplantácia kostnej drene - primárnych kmeňových buniek, avšak pre nedostatočný efekt bola zahájená ďalšia liečba - pravidelná chemoterapia ambulantnou formou v 3-týždenných cykloch, s pravidelnými týždennými krvnými testami a kontrolami. Následne vyšetrenie

zo dňa 17.1.2022 svedčilo pre progresiu primárnej nádorovej choroby. Bola nariadená plánovaná biopsia, zároveň so zaradením do registra čakateľov na transplantáciu kostnej drene od vhodného darcu, ktorá sa vykonáva len v Bratislave. V čase podania vyjadrenia bol navrhovateľ hospitalizovaný vo Východoslovenskom onkologickom ústave v Košiciach. Z dôvodu diagnostikovaného ochorenia Covid-19 a nasadenia akútnej liečby sa plánovaná operácia preložila. V súčasnosti daná situácia nedovoľuje navrhovateľovi samostatný a na inú osobu neodkázaný život. Je plne závislý na individuálnu prepravu osobným automobilom kvôli jeho oslabenej imunite. Z toho pramenia zvýšené výdaje na pohonné hmoty (rapídne zvyšovanie cien, poistenie, údržba a servis automobilu). Navrhovateľ tiež uviedol, že jeho výdavky narastajú aj kvôli zvýšenej miere bezpečnosti a ochrane zdravia navrhovateľa, potrebám testovania sa a potrebe ochranných pomôcok, ktoré musí hrať z vlastných zdrojov. Od júna 2019 po súčasnosť je odkázaný na starostlivosť a sprevádzanie matky, ktorá s ním absolvuje od diagnostikovania ochorenia všetky vyšetrenia, kontroly a liečebné procesy. Kvôli liečbe, ktorú podstupuje, trpí ťažkou poruchou imunity, preto nemôže využívať prostriedky hromadnej dopravy, verejnú dopravu, má obmedzený spoločenský život, musí sa vyhýbať verejným priestranstvám, uzavretým priestorom a väčšinu času trávi doma v sterilnom prostredí, z čoho vyplývajú zvýšené výdavky na energiu, kúrenie, vodu, plyn. Je uznaný ako ZŤP so sprievodcom. Jeho matka je od 16.12.2020 zamestnaná na dobu určitú na zastupovanie počas materskej a rodičovskej dovolenky. Navrhovateľ poukázal na to, že povinný sa nijakým spôsobom nepodieľal na tom, aby mu poskytol nejakú pomoc, či už finančne, materiálne, duševne, ani emocionálne, okrem súdom určeného výživného sťahovaného súdnym exekútorom pre neplnenie si povinností.

K vyjadreniu navrhovateľa sa vyjadril odvolateľ, ktorý uviedol, že nájomná zmluva na užívanie domu v I. G. je stále platná a povinným platené nájomné bolo do konania viackrát dokladané aj formou výpisov z účtov aj opakovaným zasielaním nájomnej zmluvy. Inzeráty na nájom bytov, ktoré súdu predložil, sú podľa povinného relevantné, nakoľko preukazujú, že výška nájomného, ktoré platí, a v ktorom sú zahrnuté aj náklady na bývanie, ako je elektrina, voda, plyn, je výhodné v porovnaní s nájomom malých bytov, ktoré sa väčšinou prenajímajú ako holobyty, prípadne len s veľmi úsporným zariadením. Takže nejde o nadštandardné nájomné. To, že p. K. má trvalý pobyt na adrese rodinného domu, ktorý prenajíma, neznamená, a už vôbec nesvedčí o tom, že by sa spolu s ním podieľala na nákladoch za dom a starostlivosť o domácnosť. Povinný poukázal na to, že aktuálne uzavretá pracovná zmluva je len na dobu určitú a je viac ako pravdepodobné, že mu ju zamestnávateľ nepredĺži, a teda k 1.7.2022 bude v evidencii úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Povinný uviedol, že je pravda, že aktuálne mu súdny exekútor strháva sumu 170 Eur mesačne, avšak tým sa dostáva iba do horšej finančnej situácie a má dlhy u známych a kamarátov, pričom podľa neho sa tomu dalo predísť, keďže viackrát žiadal matku navrhovateľa, aby mohol platiť výživné priamo navrhovateľovi, no bezúspešne. Povinný má za to, že ak by súd riadne posúdil jeho majetkové pomery, dospel by k záveru, že už pôvodná suma výživného vo výške 120 Eur mesačne je pre neho likvidačná.

Navrhovateľ k vyjadreniu odvolateľa uviedol, že nájomná zmluva povinného predložená súdu má začiatok platnosti dňa 1.8.2019 s koncom platnosti do 1.10.2020, pričom iná zmluva predložená nebola. Navrhovateľ opakovane podotkol, že povinný dlhoročne (od 2013) býva na adrese I. G. E. XXX, kde má aj trvalý pobyt. Teda na danej adrese býval už niekoľko rokov pred vystavením nájomnej zmluvy. Povinný si sám pre seba prenajíma nadštandardne veľký rodinný dom o výmere 635 m². Povinný je vo vzťahu s L. K., s ktorou obývali danú nehnuteľnosť v čase trvania nájomnej zmluvy, čo uviedol pri výpovedi (zápisnica z výpovede z J. K. J. L.). K tvrdeniam povinného, že jeho finančná situácia mu nedovoľuje uhrádzať výživné vo výške 150 Eur mesačne, navrhovateľ uviedol, že povinný od 10/2020 až do súčasnosti pravidelne uhrádza na účet súdneho exekútora 150 Eur, pre svoje vlastné úmyselné konanie a neplnenie si vyživovacej povinnosti na syna určenej súdom. Exekúcia výživného prebieha nepretržite od roku 2005. Povinný nepredložil súdu všetky uskutočnené pravidelné mesačné platby vo výške 450 Eur, za celé obdobie trvania zmluvy, od 1.8.2019 do 1.10.2020. Taktiež nepredložil súdu inú právoplatnú nájomnú zmluvu, napriek jeho tvrdeniu, že si daný rodinný dom naďalej prenajíma a platí nájom. K svojim pomerom navrhovateľ uviedol, že u neho stále prebieha akútna onkologická liečba, nepretržite od júna 2019. Stále pretrvávajúcu ťaživú situáciu preukázal odbornou lekárskou správou zo dňa 21.6.2022. Navrhovateľ uviedol, že daná život ohrozujúca onkologická diagnóza mu nedovoľuje viesť samostatný, na inú osobu neodkázaný život. Je plne materiálne a finančne závislý na pomoci od matky, s ktorou býva a ktorá mu zabezpečuje starostlivosť a všetko s tým spojené.

Konania vo veci starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 155 CMP konanie sa začína len na návrh.

Podľa ustanovenia § 157 CMP rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa odseku 5 citovaného ustanovenia výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné na maloleté dieťa.

Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku I., II., IV. napadnutého rozsudku (o zvýšení výživného) aj s konaním, ktoré mu predchádzalo, podľa § 65, § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že v súlade s § 191 CSP súd prvej inštancie vyhodnotil všetky dôkazy a starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania a následne vecne správne rozhodol o zvýšení výšky vyživovacej povinnosti otca voči navrhovateľovi.

Odvolací súd z obsahu preskúmaného spisu predloženého spolu s odvolaním zistil, že vyživovacia povinnosť k navrhovateľovi bola naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 29.6.2018 č.k. 21Pc/47/2017-61v spojení s opravným uznesením zo dňa 12.7.2018 č.k. 21Pc/47/2017-67, právoplatným dňa 15.8.2018, ktorým bola zvýšená vyživovacia povinnosť povinného pre navrhovateľa zo sumy 66,38 Eur na sumu 100 Eur od 13.7.2017 do 31.12.2017 a na sumu 120 Eur od 1.1.2018 do budúcnosti. V tom čase povinný dosahoval priemerný čistý mesačný zárobok vo výške 678,76 Eur a jeho výdavky predstavovali 315 Eur. Matka navrhovateľa v tom čase dosahovala príjem 1.200 Eur, bývala spolu so synom v trojizbovom byte, s mesačnými nákladmi vo výške 140 Eur, plus náklady na internet, kredit, stavebné sporenie pre navrhovateľa, náklady na oblečenie, benzín a iné výdavky v domácnosti.

Odvolací súd mal zo spisu za preukázané, že aktuálnym návrhom na zvýšenie výživného doručeným súdu 17.1.2020 sa navrhovateľ domáhal zvýšenie výživného zo strany povinného z dôvodu, že od posledného rozhodnutia súdu došlo k nárastu jeho mesačných výdavkov, keďže sa dostal do ťaživej sociálnej situácie vzhľadom k vážnym zdravotným problémom a taktiež v čase podania návrhu aj z dôvodu, že jeho matka, v spoločnej domácnosti s ktorou žije, stratila zamestnanie. Predloženými lekáorskými správami bol preukázaný zdravotný stav navrhovateľa, ktorému bolo v máji 2019 diagnostikované onkologické ochorenie, Hodgkinov lymfóm IV.B štádium a následná liečba, ktorú od jeho diagnostikovania až doposiaľ navrhovateľ podstupuje. V máji 2020 navrhovateľ maturitnou skúškou ukončil štúdium. Od januára 2021 bol navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok vo výške 378,30 Eur. Navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou, ktorá zabezpečuje pre navrhovateľa potrebnú starostlivosť a pomoc v súvislosti s liečbou a jej následkami, ktoré navrhovateľ podstupuje. Matka navrhovateľa bola od septembra 2019 nezamestnaná, do 02/2020 poberala podporu v nezamestnanosti. Od decembra 2020 je matka zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom 896,32 Eur. Ide o zamestnanie počas zastupovania inej zamestnankyne na materskej a rodičovskej dovolenke. Povinný bol zamestnaný s čistým mesačným príjmom 734,79 Eur u zamestnávateľa - Správa ciest Trenčianskeho samosprávneho kraja, pričom tento pracovný pomer bol ukončený dohodou k 31.8.2020, následne od septembra 2020 do decembra 2020 povinný poberal podporu v nezamestnanosti. Od 1.6.2021 je povinný zamestnaný na dobu určitú s priemerným čistým mesačným príjmom za obdobie od júna 2021 do augusta 2021 vo výške 775,60 Eur.

Odvolací súd v súvislosti s vyživovacou povinnosťou rodiča voči jeho dieťaťu poznamenáva, že osobným právom každého dieťaťa je právo na výživné. Plnenie vyživovacej povinnosti má byť predovšetkým dobrovoľné, motivované skutočnosťou, že jej plnenie umožňuje zabezpečiť odkázanej osobe jej relevantné odôvodnené potreby. Zákon o rodine kogentne upravuje právo dieťaťa a každá povinná osoba musí vždy, aj keď na úkor svojho minima, zabezpečiť jeho výživu. Pri vyživovacej povinnosti rodičov k deťom zákon o rodine nerozlišuje medzi maloletým a plnoletým oprávneným. Rodič je povinný svoje dieťa vyživovať od narodenia až do času kým dieťa nie je schopné samo sa živiť.

Odvolací súd mal rovnako ako súd prvej inštancie za to, že v súlade s §62 ods.1 Zákona o rodine navrhovateľ nie je schopný samostatne sa živiť. Schopnosť samostatne sa živiť znamená, že dieťa je schopné samostatne uspokojovať všetky svoje potreby, vrátane bytových. Teda, že dieťa má určitý trvalý príjem finančných prostriedkov, z ktorých uhrádza svoje potreby. Povinný v odvolaní namietal, že ním uvedené skutočnosti sú dôvodom na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi s čím odvolací súd nemôže súhlasiť, nakoľko plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Kedy nastane takýto faktický stav, závisí od okolnosti konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a pod. Len samotná skutočnosť, že dieťa nadobudlo pracovnú spôsobilosť, resp. ukončilo vzdelávania, ako v tomto posudzovanom prípade vyplýva z potvrdenia predloženého navrhovateľom, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Zo spisu je zrejmé, že napriek tomu, že navrhovateľ ukončil vzdelávania a nepokračuje v štúdiu ďalej, jeho zdravotný stav mu znemožňuje zamestnať sa a dosahovať príjem. U navrhovateľa bol posúdený dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidného dôchodku, na základe čoho bol uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 70 %. Bol mu priznaný invalidný dôchodok vo výške 378,30 Eur. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn.: 4Cdo/20/2020 zo dňa 21.10.2020, podľa ktorého priznanie a vyplácanie invalidného dôchodku samo osebe nespôsobuje zánik vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu. Rovnako v zmysle Nálezu Ústavného súdu Českej republiky z 24.7.2013 sp.zn: I. ÚS 1996/12: „Priznaním invalidného dôchodku a príspevku na starostlivosť nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k deťom.“ Teda pokiaľ zdravotný stav neumožňuje dieťaťu zamestnať sa a nie je schopné samé sa živiť, poberanie invalidného dôchodku nie je primárny dôvod na zrušenie vyživovacej povinnosti. Každý prípad však súd posudzuje individuálne, pretože aj v takom prípade môže mať oprávnená osoba dostatočný príjem na to, aby sa živila sama.

Z obsahu spisu je zrejmé, že navrhovateľovi bol priznaný invalidný dôchodok, výška ktorého bola preukázaná predloženým potvrdením. Žiadený príjem navrhovateľ nemá. Navrhovateľovi zabezpečuje ubytovanie, potrebnú osobnú starostlivosť, sprevádzanie na vyšetrenia a inú pomoc v súvislosti s liečbou

jeho matka. V súvislosti s ochorením a liečbou navrhovateľa bolo v konaní jednoznačne preukázané, že došlo k zvýšeniu jeho výdavkov. K zvýšeniu výdavkov došlo jednak v súvislosti s potrebou neustáleho dochádzania na vyšetrenia a kontroly, pričom navrhovateľ je nútený využívať inú formu dopravy než verejnú, vzhľadom na chorobou a liečbou oslabenú imunitu. Zvýšené výdavky sa týkajú aj liečby a rôznych podporných doplnkov liečby, nakoľko je všeobecne známe, že zdravotnou poisťovňou je preplácaná len nevyhnutná, primárna liečba, podporné prostriedky liečby si pacient uhrádza sám. Ďalej sú to náklady na úpravu domáceho prostredia tak, aby sa eliminovalo riziko nákazy, teda na rôzne dezinfekčné prostriedky, prenosný systém na čistenie vzduchu, ale aj rôzne pomôcky na zmiernenie problémov, ktoré zdravotný stav so sebou prináša, kam patrí aj potreba zakúpenia ortopedického matraca pre navrhovateľa. Uvedené skutočnosti boli pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa súdom prvej inštancie zohľadnené. Povinný namietal, že súd nepodrobil testu primeranosti všetky zvýšené výdavky navrhovateľa, predovšetkým, že náklady vo výške 100 Eur na pohonné hmoty sú neprimerané a podľa povinného má navrhovateľ nárok na využitie sanitky, prípadne inú alternatívu prepravy. K uvedenému odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľ uvedenú skutočnosť, t.j. nevyhnutnosť použitia osobného motorového vozidla a nie prostriedkov hromadnej dopravy dostatočne odôvodnil a vyplýva to aj z charakteristiky choroby a liečby, pri ktorej dochádza k oslabovaniu imunitného systému, následkom čoho je zvýšené riziko ďalšieho ohrozenia zdravia na verejných priestranstvách a vo verejnej doprave, a teda potreba zdržiavania sa len v sterilnom prostredí. K bezplatnému využitiu sanitky je nutné podotknúť, že vzhľadom na množstvo prípadov a všeobecne známy nedostatok sanitiek na prepravu pacientov, je zabezpečený prevoz niekoľkých pacientov naraz, čo je tiež z hľadiska zdravotného stavu navrhovateľa pre neho ohrozujúce. Navyiac odvolacie tvrdenia povinného nezodpovedajú ani súčasným zvýšeným výdavkom v súvislosti s cenami pohonných hmôt, keď uvádzaná suma 100 Eur mesačne nemôže zodpovedať povinným uvádzaným údajom za prejazdenie 900 km mesačne.

K námietke povinného, že navrhovateľ neprejavuje záujem o kontakt s ním, preto sa o jeho ochorení dozvedel až v rámci dokazovania v predmetnom konaní, je nutné poznamenať, že rovnako aj povinný mohol a ako rodič aj mal, prejavovať záujem o navrhovateľa. Vzhľadom na správanie sa povinného po tom, čo sa o ochorení navrhovateľa dozvedel z návrhu na začatie konania o zvýšenie výživného, je málo pravdepodobné, že ak by aj o ochorení vedel skôr, sám a dobrovoľne by sa snažil o nejakú formu materiálnej, morálnej, či finančnej pomoci. Povinný je totiž presvedčený o tom, že navrhovateľ si náklady liečby môže kompenzovať z invalidného dôchodku, teda novovzniknutého príjmu navrhovateľa, ktorý podľa povinného nebol súdom prvej inštancie zohľadnený. Odvolací súd preto námietku vyhodnotil ako nepresvedčivú, nakoľko z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd uvedenou informáciou disponoval a mal preukázanú aj výšku tohto invalidného dôchodku, ktorý príjem navrhovateľa však vzhľadom na jeho odôvodnené výdavky nepovažoval za postačujúci.

Odvolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 75 Zákona o rodine obsahujúce základné pravidlá pre určenie výšky výživného, ktoré ustanovenie sa vzťahuje na všetky druhy vyživovacej povinnosti a príspevkov. Konkrétnu výšku výživného ovplyvňujú faktory jednak na strane oprávneného ako aj na strane povinného. Určenie výšky výživného je individuálne v každom jednom prípade. Na strane oprávneného skúma skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru podľa druhu vyživovacej povinnosti (primeranosť, nevyhnutnosť, životná úroveň), v našom prípade je to životná úroveň vzhľadom na vyživovaciu povinnosť rodiča k dieťaťu. Medzi odôvodnené potreby však nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ako v tomto konkrétne posudzovanom, t.j. výdavky súvisiace so zdravotným stavom oprávneného (náklady na liečbu, možná úhrada pobytu v zdravotníckom zariadení, pomôcky na skvalitnenie života ovplyvneného chorobou). Rovnako sa prihliada na mieru odkázanosti na výživu, teda možnosti a schopnosti, či majetkové pomery oprávneného. V konkrétnom prípade bol zdravotný stav oprávneného nepochybne preukázaný. Ochorenie, ktorým oprávnený trpí mu výrazne obmedzuje možnosti ďalej sa pripravovať na povolanie ďalším štúdiom, ale predovšetkým mu znemožňujú aktuálne sa zamestnať a dosahovať príjem na uspokojovanie jeho potrieb. Navrhovateľ je do určitej miery odkázaný aj na pomoc svojej matky v súvislosti so zabezpečením bývania, so starostlivosťou o domácnosť v ktorej býva, so zabezpečením doprodu na vyšetrenia, osobnou starostlivosťou. Týmto bola zohľadnená aj ďalšia skutočnosť, ktorú súd skúma pri určovaní výšky výživného, a síce existencia iných osôb povinných mu poskytovať výživné. Zo strany matky navrhovateľa, ktorá je taktiež mu povinná poskytovať výživu, bola zohľadnená skutočnosť, že z jej strany je poskytované výživné vo forme plnení, či už je to zabezpečenie bývania,

starostlivosť o osobu oprávneného, o domácnosť, pomoc pri absolvovaní liečby, pri vyšetreniach. V porovnaní s pomermi matky pri poslednom rozhodovaní súdu, ktorým bola určená vyživovacia povinnosť voči navrhovateľovi, sa jej príjem výrazne znížil, z ktorej skutočnosti súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zvýšení výživného voči navrhovateľovi tiež vychádzal. Na strane povinného súd pri určovaní výživného skúma jeho schopnosti, faktické príjmy, ktoré dosahuje v čase súdneho konania. Taktiež je povinnosťou súdu zohľadniť aj možnosti povinného, čiže potenciálne príjmy- nielen to čo povinný skutočne zarobí, ale aj to, čo je objektívne možné, aby zarobil, s ohľadom na jeho vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, vedomosti, zručnosti pracovné skúsenosti, situáciu na trhu práce. Rovnako súd posudzuje majetkové pomery povinného, jeho vlastníctvo k veciam, pohľadávky, podiely v obchodných spoločnostiach a pod., ako aj jeho životný štandard, ktorým sa navonok prezentuje (auta, dovolenky, životné náklady). Pri určovaní výšky výživného bola zohľadnená aj skutočnosť, že povinný má len jednu vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, iné vyživovacie povinnosti nemá. Súd v danej veci zohľadňoval životné náklady povinného a správne posúdil jeho výdavky na nájomnom vo výške 450 Eur za neopodstatnené. Napriek tomu, že povinný to odôvodňuje tým, že nájom bytov v J. K. J. L. by ho vyšiel rovnako a to by išlo o nezariadený alebo nedostatočne zariadený byt. Aj v tomto prípade sa k názoru súdu prvého stupňa prikláňa aj odvolací súd. Život povinného v rodinnom dome zvyšuje jeho životný štandard v porovnaní so životným štandardom oprávneného, ktorý žije v byte. Rovnako vzhľadom na výšku príjmu povinného nie je hospodárne, ak jediná osoba obýva rodinný dom, za ktorý platí tak vysoký nájom. Čo sa týka povinným predložených listinných dôkazov - ponúk realitných kancelárií s uvedeným nájomným, odvolací súd poznamenáva, že ponuky sa týkajú bytov v meste, čo nepochybne zvyšuje cenu nájomov a rovnako z uvedenej inzercie je zrejmé, že ide o byty v relatívne nových stavbách, prípadne prerobené byty. Súd prvej inštancie zohľadňoval aj zárobkové možnosti povinného. Pričom skončenie pomeru dohodou, bez toho, aby povinný mal zabezpečené iné zamestnanie, z ktorého by mu plynul príjem, obzvlášť ak povinný je si vedomý, že má vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, ktorému bolo navyše diagnostikované tak závažné ochorenie zasahujúce do jeho života zvýšenými výdavkami súvisiacimi s liečbou, nie je možné hodnotiť inak ako vzdanie sa bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania, či zárobku.

Podstatná časť odvolania povinného poukazovala na jeho vlastné potreby a výdavky a zároveň spochybňovala výdavky a potreby navrhovateľa, čo však ostalo len v rovine ničím nepodložených úvah povinného. K námietke povinného, že súd mal v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine prihliadať na jeho možnosti a majetkové pomery, nakoľko jeho mesačný príjem nepokryje ani jeho minimálne mesačné náklady, odvolací súd poznamenáva, že ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine rozšírilo východiská zisťovania a posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov rodičov aj o zisťovanie tzv. potenciality príjmov. Princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity, čo znamená, že súd je povinný prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti, preto nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje alebo či vôbec pracuje, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na jeho vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a pod. Nakoľko vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, je rodič povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Každý rodič si musí uvedomiť svoju rodičovskú zodpovednosť a primerane tomu prispôbiť i svoj osobný život a teda vynaložiť zvýšené úsilie na dosiahnutie primeraného príjmu na zabezpečenie odôvodnených potrieb všetkých vyživovaných osôb. Je povinnosťou rodiča v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa až následne využívať zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie vlastných potrieb (napríklad nájom rodinného domu vo výške až 450 Eur). V posudzovanom prípade nebolo zistené a preukázané žiadne úsilie, či nejaká aktivita povinného za účelom zlepšenia jeho finančnej situácie a rovnako ani prekážky (vek, zdravotný stav, potreba zabezpečovania osobnej starostlivosti o nejakú osobu a pod.), ktoré by povinnému bránili v aktívnejšom prístupe k nadobudnutiu vyššieho príjmu. Rovnako z dôvodu prebiehajúcej exekúcie výživného, nakoľko si povinný neplnil dobrovoľne vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi určenú súdom, uhrádza na účet súdneho exekútora sumu 150 Eur mesačne, preto námietka povinného o jeho neschopnosti uhrádzať výživné v uvedenej výške navrhovateľovi nie je dôvodná.

K odvolacej námietke povinného, ktorý žiadal s poukazom na ustanovenie § 64 CMP v spojení s ustanovením § 147 ods. 1 CSP samostatným výrokom zrušiť vyživovaciu povinnosť voči

navrhovateľovi, odvolací súd uvádza, že takáto odvolacia námietka nezodpovedá platnej právnej úprave, keďže zrušenia vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi sa povinný môže domáhať len samostatným návrhom podaným na miestne a vecne príslušnom súde prvej inštancie so všetkými náležitosťami, ktoré sú vyžadované procesným predpisom (§ 23, § 35 a § 36 CMP a § 127 CSP) s tým, že o takomto návrhu nie je možné rozhodovať v odvolacom konaní súdom druhej inštancie vzhľadom k charakteru konania vymedzeného ustanovením § 155 a § 157 CMP a výslovenému zákazu uplatnenia práv vzájomnou žalobou uvedeného v ustanovení § 372 CSP. V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti povinného, že v konaní nebolo ani preukázané výsledkami vykonaného dokazovania naplnenie podmienok pre aplikáciu ustanovenia § 75 ods. 2 Zákona o rodine, navyše predmetné hmotnoprávne ustanovenie nepredstavuje modifikačný činiteľ, ale predpokladá úplnú stratu nároku na priznanie výživného, v prejednávanom prípade pre plnoleté dieťa. Za tejto situácie odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky povinného ako skutkovo aj právne irelevantné.

Odvolací súd preto zhodne so závermi súdu prvej inštancie uvádza, že výsledky vykonaného dokazovania, na ktorých sa nič nezmenilo ani v priebehu odvolacieho konania, jednoznačne preukázali odôvodnenosť návrhu navrhovateľa. Povinným uvádzané tvrdenia v priebehu odvolacieho konania sú bez právneho významu vo vzťahu k jednoznačnému záveru, že od posledného rozhodnutia súdu, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť povinného voči navrhovateľovi došlo k výraznej zmene pomerov na strane navrhovateľa, v oblasti zvýšených výdavkov na uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb. Na strane povinného mal odvolací súd za to, že je v možnostiach a schopnostiach povinného prispievať na výživu navrhovateľa v rozsahu určenom súdom prvej inštancie, ktorý zároveň ustálil na sume 150 Eur mesačne, preto odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa stotožnil aj so súvisiacim výrokom o dlžnom výživnom, ktorý je vecne správny a zákonný a nakoľko povinný voči tomuto výroku žiadne odvolacie argumenty nevzniesol, odvolací súd nepovažoval za potrebné sa s ním bližšie zaoberať, poukazujúc na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, nakoľko žiaden z účastníkov návrh na ich priznanie nepodal (§ 57 CMP).

Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné 7CoP/51/2021 9 uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).